
248. Silje Karine Muotka (Inlägg)

Gudnejahtton miellahttot Davviriikkalaš rá?is, ráhkis davviriikkalaš guoimmit ja ustibat!

Dette er vel første gang i mitt liv at jeg taler som internasjonal gjest på et møte i Norge.

Jeg taler på vegne av Samisk parlamentarisk råd, som er et samarbeidsorgan for sametingene i Norge, Sverige og Finland. Vi er eneste observatør i Nordisk råd, men vi er også den eneste nasjonen i Norden som ikke er medlem. Vi ønsker å styrke SPRs reelle deltakelse i Nordisk råd. Vi er opptatt av samers aktive deltakelse i alle beslutninger som gjelder oss. Dersom Norden virkelig skal bli verdens mest integrerte region, mener vi at det ikke kan skje uten oss.

Nordisk samekonvensjon vil sikre at samer i Norge, Sverige og Finland kan ha harmoniserte, minste rettigheter slik at vi kan bevare, utøve og utvikle vår kultur som ett folk. En nordisk samekonvensjon vil ikke hindre hver enkelt stat i å utvide samenes rettigheter eller å treffe mer omfattende tiltak.

Det foreligger et framforhandlet forslag, der SPR har krevd fire små endringer som ikke har større betydning for statene, men som er viktige for oss. Det går på innhold i selvbestemmelsesretten, som vi mener må være noe mer enn konsultasjoner, og at statene ikke skal ha mulighet til å endre på kriteriene for innmelding i valgmanntallene. Vi ber Norge, Sverige og Finland om å godkjenne endringsforslagene til SPR og vedta nordisk samekonvensjon.

Samene er et grenseløst folk, men vi kjenner på grensene hver dag. I arbeidet med samiske språk, lærerrekuttering og samiske læremidler har vi

mye å vinne på sterkere samarbeid over riksgrensene.

Sannhets- og forsoningsarbeidet bør også ses på i et grenseløst perspektiv. Sannhets- og forsoningskommisjonen i Norge leverte sin rapport til Stortinget den 1. juni i år. Gjennom 300 år med urett har tusener av samer mistet sitt språk og sin kultur. Startpunktet for forsoning må være tillitsbygging ved at samiske rettigheter respekteres, og at det som er ødelagt, repareres. Kommisjonsarbeidet pågår nå, også på finsk og svensk side, og Kalaallit Nunaat – Grønland – har også hatt sin kommisjon. Dette vil derfor være et naturlig tema for Nordisk råd å jobbe videre med.

Urfolk er under sterkt press på grunn av både klimakrisen og det grønne skiftet. Klimakrisen må løses innen rammene av folkeretten. De nordiske landene har internasjonale forpliktelser, og sametingene er en dialogpartner som kan bidra til at vi finner løsninger før vi havner i konflikter og får brudd på menneskerettigheter.

Takk for oppmerksomheten!